

שריוני צבי ים שנתפסו בביתו של עבריין. צילום: בן רוזנברג

כריתת אלונים בשמורת הר מירון-גלב

רשות הדיבור

עומרי גל

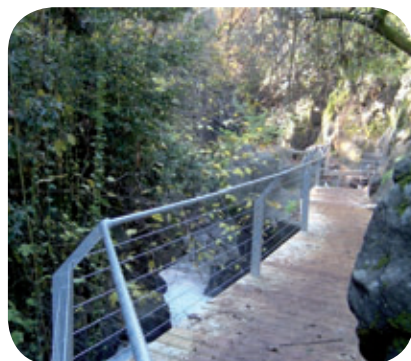
מגנים את הפגיעה בטבע

בחודש נובמבר כרתו עבריינים 24 עצי אלון עתיקים בשמורת הטבע הר מירון. מעשה בריונות זה היה חוליה נוספת בשרשרת מעשי אלימות שהופנו כלפי פקחי רשות הטבע והגנים באזור.

כשבוע לאחר כריתת האלונים נפגשו בכירי העדה הדרוזית בגליל עם אנשי רשות הטבע והגנים, בראשות המנכ"ל אלי אמיתי, על מנת להביע את גינויים למעשה הבריונות. לדבריהם, הכותרים הם עבריינים הראויים לעונש.

לדברי יוסוף קבלאן, ראש מועצת בית ג'אן, שאירח את המפגש, פגיעה בזולת ובטבע אינה דרכה של העדה, למרות המחלוקות הקיימות בינה ובין השלטונות. ראשי העדה הדרוזית הוסיפו ואמרו כי הם רואים בנציגי רשות הטבע והגנים ובעומד בראשה נציגים של ממשלת ישראל, וביקשו מהם לקדם בין משרדי הממשלה פתרון למימון חומרי הסקה עבור התושבים, אשר גרים באחד מהאזורים הקרים בארץ: "מצבם הכלכלי של חברי העדה יוצר ביקוש לחומרי הסקה זולים, ויש לסייע להם", אמר השייח מואפק טריף.

אלי אמיתי, מנכ"ל רשות הטבע והגנים, ציין כי את העצים העתיקים שנכרתו לא ניתן יהיה להשיב לנוף השמורה וכי העבריינים פגעו לא רק בערכי הטבע, אלא גם בכל תושבי האזור שהעצים הללו היו חלק מהנוף שלהם במשך עשרות שנים. "נעשה הכול כדי למנוע כריתות נוספות ואני מקווה שנכבדי העדה הדרוזית, שגינו את הכריתות, יגנו בצורה ברורה גם הפעלת אלימות כנגד פקחי רשות הטבע והגנים", אמר. הוא גם הוסיף כי לאחר אירוע הכריתה הוא פנה למשרד ראש הממשלה בבקשה לטפל בנושא היחסים עם העדה הדרוזית בצורה מערכתית ובין-משרדית.

השביל התלוי בבניאס

השביל התלוי בבניאס ייפתח בקרוב

בקרוב אמור להיפתח בשמורת הטבע בניאס שביל מטיילים תלוי, מעל מצוק קניון הבזלת שבמורד מפל הבניאס. תכנונו של תוואי השביל הושג בעקבות הסכם פשרה בין רשות הטבע והגנים ובין החברה להגנת הטבע לאחר מחלוקת ארוכת שנים. התוואי המחודש מאפשר לטייל לאורך מצוק הבזלת, מרחק של כ-70 מטרים, וזאת מבלי לפגוע בחלקו הצר של הקניון. לצד השמירה על הטבע, השביל התלוי מבטיח גם חוויית ביקור יוצאת דופן למטיילים באתר.

על פי ההסכם בין שני הגופים, כל העבודות בשטח תלויות בתוצאות בדיקת ההיתכנות ההנדסית, אשר תוכיח כי אין בפיתוח הגשר פגיעה ממשית בערכי הטבע במקום. עוד סוכם כי כל פיתוח בשמורות טבע, הכולל גם עבודות ליצירת הנגשה לציבור באזורים רגישים מבחינה סביבתית, יעוגן בנהלים ברורים על מנת למנוע מחלוקות עתידיות. השביל התלוי אמור להיפתח למבקרים באביב הקרוב.

להציל את צבי הים

צבי הים הנם חיות בר בסכנת הכחדה עולמית והסחר בהם אסור. בביתו של תושב הכפר ג'סר א-זרקא נתפסו שריונים של צבי ים שהיו תלויים לראווה על קיר הסלון בבית. את שריוני הצבים גילו בלשי משטרת זכרון יעקב, שפשטו על הבית במטרה לתפוס סמים והופתעו לגלות את המציאה.

הבלשים יצרו קשר עם אלדד פלד ממחוז צפון של רשות הטבע והגנים, הממונה על המלחמה בסחר לא חוקי בחיות הבר ובערכי הטבע, ועדכנו אותו במקרה.

בחקירתו הודה החשוד כי רכש בכסף את שריוני הצבים הנדירים. השריונים אכלסו בעבר צבי ים ירוקים וחומים ובשרם נמכר למאכל. נגד החשוד הוגש כתב אישום בגין אחזקת ערכי טבע מוגנים.

צבי ים וביציהם נחשבים למאכלי גורמה, אולם הצייד המתמשך שלהם, בצירוף הפגיעה שגורמים בני האדם לסביבת גידולם - קרי, הים וחוף הים, הביאו לידי כך שאוכלוסיות שלמות של צבי ים כמעט הוכחדו.

רשות הטבע והגנים מקיימת בישראל זה 20 שנה פרויקט להשבת צבי הים ולאישוש אוכלוסייתם בים התיכון ובמפרץ אילת, כחלק מהמאמץ הבין לאומי שנעשה למען חיזוקה וייצובה של אוכלוסיית צבי הים. בכל עונת הטלה מאתרים פקחי רשות הטבע והגנים קנים של צבי ים ומעתיקים אותם לחוות קינון מוגנות. לאחר בקיעת הצבונים, הם משוחררים לים. בנוסף מפעילה רשות הטבע והגנים את המרכז הארצי להצלת צבי הים במכמורת.

דיות שחורות מתכוננות ללית ערב צילום: אלון מאיר

צוחאש לבן, בסכנת הכחדה

נקבת ראם חדשה בחיבר יטבתה

החיבר בשמורת יטבתה משמש עבור הראמים הלבנים כתחנה ראשונה בדרך לטבע: בשמורה חיים עדרי ראמים המשמשים גרעין רבייה. ראמים שנמצאים מתאימים לכך מועברים למכלאות אקלום, ומשם מושבים לטבע. במהלך שלוש השנים האחרונות הושבו לטבע במסגרת פרויקט ההשבה של רשות הטבע והגנים עשרות פרטים, אבל עדר אחד, שהושב לטבע לפני כחצי שנה, החליט להפתיע את אנשי החיבר: העדר שוחרר באזור נחל קצב, כ-50 ק"מ מהשמורה, ועם זאת בתוך פחות משבוע כבר נצפה מסתובב ליד גדרות השמורה, אך מהצד הירדני של הגבול. הראמים המשיכו וחצו את הגבול חזרה לישראל ולחיבר. בין הראמים ששוחררו וחזרו היו גם שתי נקבות בהיריון. אנשי השמורה קיוו שהן תמלטה בטבע, אולם זה לא קרה. אחת הנקבות המליטה לפני כשלושה חודשים, ולאחרונה הצטרפה אליה הנקבה השנייה, שהמליטה עגלה יפהפייה. העגלה קיבלה מיד טיפול מסודר מידיהם של פקחי השמורה, שבדקו את מצבה, וסימנו אותה בציפ אלקטרוני.

הראם הלבן נעלם מנוף ארצנו בשנות הארבעים של המאה הקודמת וגם בעולם הוא נמצא בסכנת הכחדה. בישראל הוא נראה לאחרונה בשנת 1944 על ידי סרג'נט בריטי ששירת במשטרת עין חוצוב - חצבה של היום. בשנות השבעים המאוחרות הגיעו לארץ מספר ראמים מסן דייגו ושוכנו בחיבר יטבתה לצורך גרעין רבייה. הפרויקט הצליח והראמים אכן התרבו באופן מרשים. בשנת 1997 שוחררה קבוצת ראמים ראשונה באזור חצבה. כיום מעריכים ברשות הטבע והגנים כי ברחבי הנגב חיים כ-80 ראמים.

שביל הנכים בגמלא

כאן אסור לצוד

הצחראש הלבן הוא מעופות המים הנדירים בעולם ונמצא בסכנת הכחדה. בעולם קיימים בין 8,000 ל-13 אלף פרטים של מין זה, אלא שבעשור האחרון חלה ירידה של כ-60% באוכלוסייה העולמית. בישראל נכחד הצחראש הלבן כמקנן בתחילת המאה ה-20. מאגרי הים באזור שפלת יהודה, ובהם חולדה ורובדים, מהווים את אחד האזורים המועדפים בעולם על עוף נדיר זה, הנראה כברוזה, ובכל חורף מגיעים אליהם עד 800 פרטים, שהם כ-10% מהאוכלוסייה העולמית. בנוסף מגיעים דרך קבע לאזור המאגרים פרטים של עיט שמשך, עיט צפרדעים, ברווז משויש, צולל ביצות ועיט ניצי - כולם מינים בסכנת הכחדה. זה שנים שברשות הטבע והגנים משקיעים מאמצים על מנת למנוע את ציד עופות המים באזור שפלת יהודה ולשמור על הצחראש הלבן. בסוף דצמבר המאמצים הללו נשאו פרי, כשוועדת הכנסת נענתה לדרישת הרשות והכריזה על האזור כאסור בציד.

שביל הנשרים בשמורת גמלא הותאם לנכים

שמורת הטבע גמלא היא מן המרהיבות שבשמורות ארצנו. אלא שעד לאחרונה לא יכלו נכים ומוגבלי תנועה להגיע למצפור הנשרים בנוחות, שכן על מנת להגיע אליו היה צורך ללכת בשביל הליכה לא סלול. הודות לתרומה של משפחת פילד, רשות הטבע והגנים כיסתה לאחרונה את שביל הליכה באספלט ועתה גם נכים יכולים לבקר בתצפית העיר העתיקה, במצפור הנשרים ובאזור הכנסייה הביזנטית. במסגרת העבודות באתר הוכשרו גם שירותים עבור הנכים וארבע חניות לרכב נכים, וכן שביל מקשר מאזור עצירת האוטובוסים לשביל הסלול.

דיות בשמי ישראל

מדי שנה מגיעות לארץ אלפי דיות שחורות. הדיות מתרכזות בעיקר בצפון הארץ, ובפרט בעמק עכו, ונוהגות לרוב לשהות על אותם עצים בדיוק. אשתקד נספרו כ-11 אלף דיות שעצרו לנוח על עצי האקליפטוס בשמורת הטבע כרי נעמן, שהיא כפי הנראה האזור שבו הדיות הרבות ביותר בארץ. גם בשמורת הטבע עין אפק ניתן לחזות במחזה המרהיב של מאות פרטים הדואים מעל. למרכז הצפרות החדש של שמורת הטבע עין אפק הגיעו עשרות צפרים וחובבי טבע, על מנת לצפות באלפי הדיות מתארגנות לקראת לינה במקום. הדיה השחורה היא דורס בגודל בינוני עם זנב קדוד (ממוזג מעט). את הקיץ היא מעבירה באירופה, ובחורף מדרימה לאזורנו. הדיה הינה חורפת מצויה למדי בישראל, אך רק לעתים נדירות היא גם מקננת בארץ. שלא כמינים אחרים של דורסים, הדיה השחורה נחשבת לחברותית הן בנדידה והן במעונות החורף ולעתים גם בקינון. הדיה ניזונה מדגים ומרבה לשהות ליד בריכות דגים, ואוכלת גם פגרים ופסולת של בעלי חיים. לעתים היא משוטטת מעל שדות וצדה חרקים, זוחלים, ציפורים ויונקים קטנים. לקראת ערב הדיות החורפות מתרכזות ללינה בקבוצות קבועות על עצים גבוהים.